

Sut i greu Torlan Gwenyn

Mae adeiladu torlannau gwenyn yn ffordd wych o helpu peillwyr yn eich ardal leol! Mae torlan gwenyn yn cynnig lleiniau cynnes, cysgodol o **ddaeear galed ble gall gwenyn turio unig **nythu**.**

Ble allwn ni greu un?

Mae gwenyn turio'n hoffi bod yn gynnes, felly dewiswch lecyn sy'n llygad yr haul ac sydd wedi ei gysgodi rhag y gwynt mynychaf. Gosodwch eich torlan gwenyn i wynebu'r de neu'r de-ddwyrain er mwyn cael cymaint o bratau.

haul â phosibl. Bydd adeiladu eich torlan gwenyn ar ffurf hanner cylch yn helpu i ddal cynhesrwydd a chreu amrywiaeth o amodau fydd o fudd i lawer o wahanol inferte. Mae'r gwenyn hefyd angen ffynhonnell gyfagos o neithdar a phail, felly cofiwch sicrhau bod digonedd o flodau gwyllt gerllaw.

'Dyw maint ddim yn bwysig!

Gall torlannau gwenyn fod yn unrhyw faint, o ardal fechan yn eich gardd i un sy'n ymestyn ar draws cae cyfan. Mae'n dibynnu'n llwyr ar hynny o le sydd ar gael a faint o gymorth a gweithwyr sydd gennych i'w adeiladu.

Yn y canllaw hwn rydym yn cynnig rhywfaint o awgrymiadau ichi greu eich torlan eich hun, ond mae croeso ichi amrywio uchder, siâp a deunydd eich torlan!

Ashy Mining Bee (*Andrena cineraria*)

© Steven Falk

© Scott Shanks

Wyddech chi ...
Trwy greu torlan byddwch nid yn unig yn helpu peillwyr fel gwenyn, ond hefyd amrywiaeth eang o infertebratau eraill, adar ac ymlusgiaid.

Sut i greu torlan gwenyn

Cam 1 - Clirio llecyn

Dewiswch eich llecyn a chodi'r tyweirch, gan eu gosod mewn pentwr i un ochr. Bydd angen i'r llecyn gaiff ei balu fod yn fwy o faint na'r dorlan offenedig, fel bod gennych ddaear galed o'i amgylch (hyd at un metr). Ceisiwch dyllu i tua 15cm o ddyfnder o dan y glaswellt fel eich bod yn codi'r rhan fwyaf o wreiddiau'r glaswellt hefyd.

Cam 2 - Dechrau adeiladu'r dorlan

Torrwch ffos yn y siâp yr ydych am greu eich torlan, tua 30cm o ddyfnder. Rydym yn argymhell defnyddio siâp chwarter lleud sy'n mwyafu'r arwynebedd a chreu gwahanol onglau a siapiau. Cadwch y pridd yma mewn ail bentwr – byddwch ei angen yng ngham 3a i helpu i ladd y glaswellt.

Cam 3a - Dechrau adeiladu craidd y dorlan

Pentyrrwch y tyweirch a godwyd yng Ngham 1 â'u pen i lawr ar linell graidd y dorlan gwenyn (y ffos) a dechreuwch greu chwarter lleud neu hanner cylch trwy ymestyn rhai o'r tyweirch allan tua'r corneli sy'n wynebu'r de.

Yr holl ffotograffau gan Jamie Robins

Cam 3b -

Rhoddwch y pridd o Gam 2 yn ôl dros y dorlan i gwblhau'r craidd. 'Does dim ots pa ddeunyddiau a ddefnyddiwyd chi i adeiladu craidd eich torlan gwenyn – gallwch ddefnyddio pa bynnag ddeunyddiau y cewch hyd iddynt ar eich safle. Y deunyddiau a ddefnyddiwyd i gapio eich torlan gwenyn fydd bwysicaf.

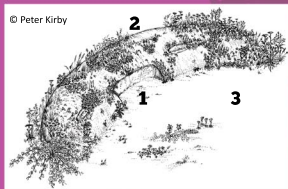

Cam 4 - Capio'r dorlan

Mae rhaid i'r deunydd capio fod yn ddigon dwfn i'r gwenyn dyllu eu nythod ynddo – o leiaf 30cm o ddyfnder – a dylai hefyd fod â lefel isel o faetholion ynddo. Mae tywod neu isbridd yn ddelfrydol. Fe fyddden ni'n argymhell defnyddio tywod adeiladu, gan nad yw'r gronynnau o'r un faint a bydd yn helpu'r dorlan i gadw at ei gilydd. Gallech ychwanegu'r deunydd capio ar wahanol ddyfnderoedd i greu amrywiaeth. Defnyddiwyd dywod i orchuddio'r border o amgylch y dorlan gwenyn i gadw'r chwyn i lawr, ac i greu cynefin y chwanegol ar gyfer gwenyn sy'n nythu yn y ddaear. Cywasgwch y tywod trwy ddefnyddio cefn eich rhaw.

Wedi cwblhau eich torlan

© Peter Kirby

Mwy nag un dorlan?

Os ydych yn creu mwy nag un dorlan gwenyn ar eich safle, ystyriwch ddefnyddio gwahanol fathau o ddeunydd capio ar bob un.

1 - Clogwyn bychan

Beth am dorri clogwyn bychan i mewn i'r dorlan i greu rhywfaint o ofod nythu syth

2 - Llystyfiant

Cadwch y llystyfiant yn denau ar y dorlan fel bod daear galed yn y golwg bob amser

3 - Daear galed

Mae cael daear galed o amgylch y dorlan yn cynnig lleoliadau nythu ychwanegol.

Byddwch angen
Rhawiau
Graean / cerrig ar gyfer capio
Tywod ar gyfer capio

Gofalu am eich torlan gwenyn

Rheoli

I reoli eich torlan gwenyn, cliriwch un rhan ohoni'n ôl i'r ddaear galed bob blwyddyn. Gallwch chwynnu hanner y dorlan un flwyddyn a gadael yr hanner arall, ac yna'r flwyddyn ganlynol gallwch gyfnewid ochrau - ceisiwch beidio â chlirio'r dorlan gyfan a cheisiwch leihau unrhyw darfu ar y tir. Os oes gennych nifer o dorlannau, cliriwch adrannau ohonynt yn eu tro – yr adeg orau i wneud hyn yw tua mis Chwefror.

Gwybodaeth ychwanegol

Mewn ardal mwy o faint, byddai rhwydwaith gwasgaredig o dorlannau â blodau gwyllt rhyngddynt yn ffordd wych o greu ardal amlwrpas sy'n addas ar gyfer peillwyr. Mae'n well peidio plannu ar y dorlan ei hun. Mae hyn yn golygu ei bod yn agored, yn dywodlyd ac yn glir am fwy o amser.

Nythod ychwanegol

Byddai gosod rhywfaint o gynefinoedd nythu ar gyfer gwenyn sy'n nythu mewn tyllau, fel y saerwenynen a'r wenynen ddeildorrol, yn ddefnyddiol hefyd. Mae bonion coed marw gyda thyllau wedi eu drilio ynddynt (yn ddelfrydol cyn ddyfned â phosibl, o leiaf 8cm o hyd a diamedr o 4-10mm), neu fwndeli o wiail bambŵ, cyrs cyffredin a choesau blodau parhaol ar gyfer y saerwenynen a'r wenynen ddeildorrol yn syniad da. Cofiwch eto osod y rhain yn llygad yr haul.

Darllenwch ein canllawiau eraill ar helpu peillwyr mewn amgylcheddau trefol, yma:

www.buglife.org.uk